

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

נדרים ל

עניין: נולד משמע עבר ומשמע עתיד

חתם סופר (על אתר)

הנה בן נולד לבית דוד יאשיהו שמו. צחי' אגדה שלי כתבתי במתני' איזו חכם הרואה את הנווליא), ולא אמר הרואה את שעתיד להיות, והיינו משום מי שמפחד מהעמידות ביותר עליו נאמר, אמר עלל ארי צחוק צחוק רחובות ארצה [משלי כ"ג י"ג], ואמרו [ח"ה בהקדמה ד"ה וכאשר זמנתי] מן הזכירות שלא תרצה להזכר, ואמנם איש חכם שוקל העמידות כמה שכבר עבר וממה שכבר נעשה בעולם כיוצא בזה, ומציא ראייה מהעבר על העתיד האפשרי, והיינו שאח"ל הרואה את הנוול לך שכולל העבר שכבר נולד עם העתיד להולד כששמעתין וק"ל.

חתם סופר גיטין נו.

דף ג' ע"א: אמר להו ר' זכריה בן אבקולס וכו'. כדי שלא תלנות חורבן בית חלקינו צהאי לדיקא ר' זכריה בן אבקולס, שמע נא ואתה דע לך, אמרינן במס' תמיד [ל"ב ע"א] איזו חכם הרואה את הנוול, ולא אמרו הרואה העתיד לבוא ואמרו בלשון נולד, דאמר שלמה המלך ע"ה [משלי כ"ג י"ג] אמר עלל ארי צחוק צחוק רחובות ארצה, כי דברים אלו דברי עלל הטומן ידו בללחת ופחד מדברים אשר לא היו ולא נבראו, ע"כ לא אמר איזו חכם הרואה העתיד כי כל כסיל ועלל ידאג על הבליים הרבה, אך חכם הוא מי שצא לידו או צימים קדמונים וזמנים שעברו מעשים, ומהם דן בשכלו מה שאפשר שיהיה עוד, זהו החכם, והנה אמרו חז"ל במס' נדרים [ל' ע"ב] הוודר מן הנוולים, משמע שכבר נולדו כדכתיב [בראשית מ"ח ה'] שני בניך הנוולים לך עד בואי אליך, ומשמע נמי שעתיד להולד כדכתיב [מלא' א' י"ג ב'] הנה בן נולד לבית דוד יאשי' שמו, ע"כ תנן במתני' איזו חכם הרואה את הנוול כבר מימים קדמונים ממשעה כיוצא בזה, ואת אשר עתיד להולד ממשעה של עכשיו, והיינו נולד הכולל תרווייהו העבר והעתיד, ע"כ אין להאשים ר' זכריה בן אבקולס כי עד הזמן עדיין לא נשמע כמוהו שעל דבר קטן כזה יתחמץ לב איש ישראלי למסור בהמ"ק וכל ישראל בידי גוים, ולא היה לו לר' זכריה לדאוג על זה, אך מכאן ואילך שכבר נעשה מעשה כזה נאמר על כל כיוצא בזה אשרי אדם מפחד תמיד (יח).

תורת משה פרשת חיי שרה

***שים** נא ידך תחת ירכי וגו' שלא תקח חשפה לבני מצבות הכנעני וגו', הפסוק מלריך צענין זיווג ילחק וכל השתדלות שנעשה בזה להורות לבני ישראל איך לריך זמירות יתירה וסקידה והסגנה רצה שלא זיווג צאינו ראוי וע"ד שאמרו חז"ל איזה חכם הרואה את הנוול ולריך ציחור וטעם למה צחרו חז"ל בלשון הנוול ולא אמרו הרואה את היולד, דהכא מלינו מידת הפחד נשתנה לפעמים ככאמר אשרי אדם ופחד תמיד, ומלאכו ג"כ בהיפוך נשתנה מידת הפחד ויראה שכאמר פחדו בליון חטאים וכאמר אומר עלל שחל צדק ארי צין הרחובות וכראה ששכיחם אמת שצודאי אס כבר איתרמי מילתא כי האי אפי' נראה צענין בני אדם רחוק מ"ע כיון שכבר אינע מילתא בזה ראוי לן לפחד ולהשמר ונדע בזה אצל אס הדבר רחוק ולא איתרמי מילתא כי האי ויפחד אדם ונדבר בזה זה דבר נוגנה, ואמרו מן הזמירות שלא תרצה להזהר, אלא יש לנו לשער ולדון בצדדים כאילו מן העבר על העתיד וצדדים דף לנ"ד ע"ב מסיק דלכ"ע נולד ונשנוע עבר ככאמר כל עם הנווליים צמדבר ונשנוע נמי לעתיד הכה בן נולד לבן ישי משא"כ יולד ונשנוע רק לעתיד חה כוונת חז"ל איזה חכם הרואה את הנוול היינו העבר והעתיד שנושער מן העבר ונה שאפשר שידענו לעתיד, וזהו מוצן נמי וס' שהקדימו צביעין כ"ה ע"ב קודם שנוספר ונעשה החורבן הקדים אשרי אדם ופחד תמיד ואין לו שייכות ועפ"י הכ"ל מוצן צודאי צמעשה דקוולא וצרקוולא ששתקו רצקן וקתוולא כדין עשו שאיך יעלה על דעת שצצציל דבר בזה ידענו חורבן ותקלה כהאי אצל השחא שראינו שצצציל דברים קלים וקטנים ילאו כל התקלות ההם יש לדון ולחוש על כל דבר שלא יארע בזה ולכך הקדים הקרא אשרי אדם ופחד תמיד וכן נראה שס' מדברי רש"י, והיינו שהלריך צפרשה זו צענין צמירת זיווג ילחק לראות הנוול וכולי האי ואולי ירחם :

